

MEDIJI O ZDRAVSTVU

petak, 23. avgust 2024.godine

RTS- Broj zaraženih koronavirusom raste zbog letovanja, nema pacijenata sa težom kliničkom slikom

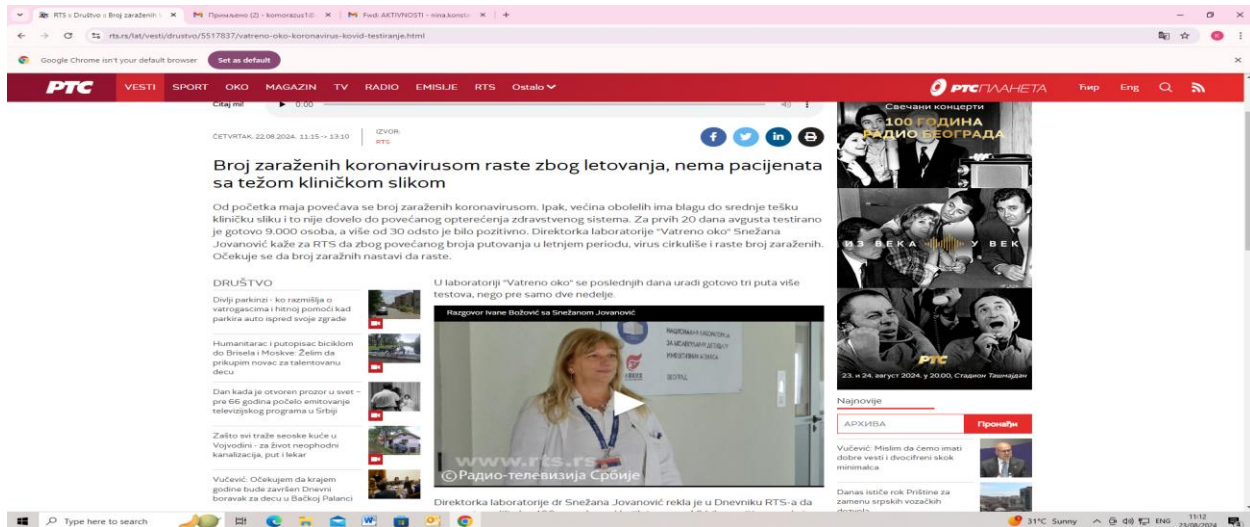
BLIC- Lekari u Srbiji dobili važno obaveštenje u vezi sa OVIM LEKOM: Može da izazove opasnu reakciju, bilo i smrtnih ishoda u Evropi

BLIC- Direktorka RFZO i načelnik VMA razgovarali o daljoj saradnji i unapređenju lečenja civilnih osiguranika

BLIC- Raste broj obolelih posle UBODA ZARAŽENOG KOMARCA, najteži slučajevi imaju upalu mozga i duplo je više obolelih muškaraca: Zašto je to tako

N1- Ministarstvo zdravlja ispituje uzrok smrti porodilje u Prijepolju

NOVOSTI- NAŠI NAUČNICI PRAVE IMPLANT OD PLACENTE ŠTAMPAN PO MERI: Prvi put se tkivo posteljice istražuje kao antitumorski biomaterijal za regeneraciju



Broj zaraženih koronavirusom raste zbog letovanja, nema pacijenata sa težom kliničkom slikom

Od početka maja povećava se broj zaraženih koronavirusom. Ipak, većina obolelih ima blagu do srednje tešku kliničku sliku i to nije dovelo do povećanog opterećenja zdravstvenog sistema. Za prvih 20 dana avgusta testirano je gotovo 9.000 osoba, a više od 30 odsto je bilo pozitivno. Direktorka laboratorije "Vatreno oko" Snežana Jovanović kaže za RTS da zbog povećanog broja putovanja u letnjem periodu, virus cirkuliše i raste broj zaraženih. Očekuje se da broj zaražnih nastavi da raste.

U laboratoriji "Vatreno oko" se poslednjih dana uradi gotovo tri puta više testova, nego pre samo dve nedelje.

Direktorka laboratorije dr Snežana Jovanović rekla je u Dnevniku RTS-a da su u maju radili oko 400 uzoraka, od kojih je samo 10 bilo pozitivno, a da je u julu i avgustu došlo do značajnog povećanja od oko 900 do 1.000 testiranih na mesečnom nivou.

"U julu smo imali oko 15 odsto pozitivnih antigenskih testova i oko 13 odsto pozitivnih pi-si-ar testova. Juče, svaki treći uzorak koji je testiran pi-si-ar testom za detekciju SARS-KoV-2 virusa je bio pozitivan. Odnosno ukupno negde oko 15 odsto pozitivnih pi-si-ar testova i 23 odsto antigenskih testova od ukupnog broja urađenog", navodi Jovanović.

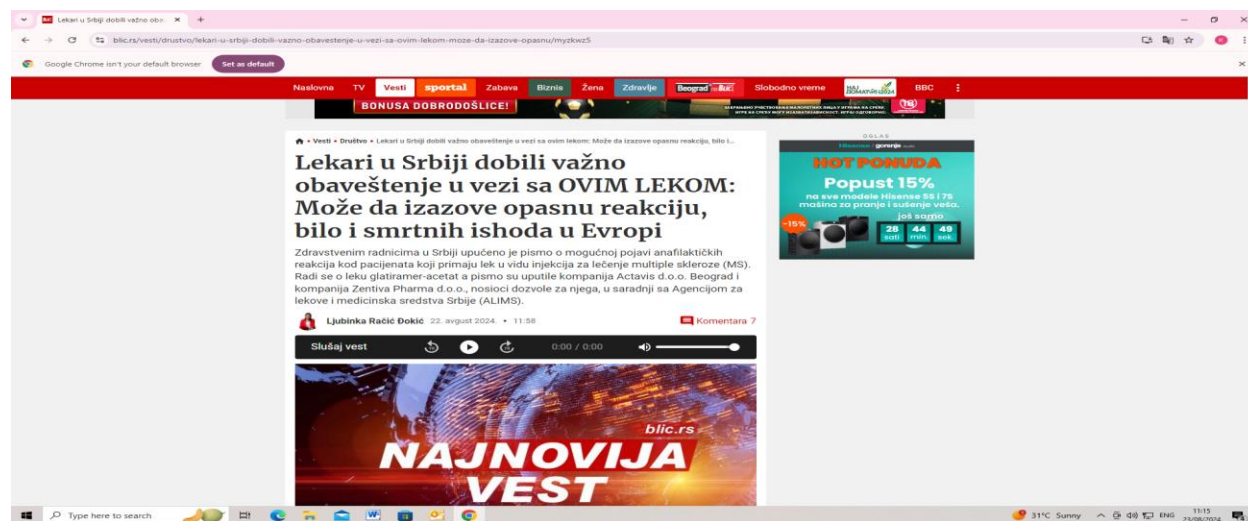
Navodi i da je došlo do povećanja broja hospitalizacija u zemljama gde građani Srbije idu na letovanje – u Italiji, Španiji, Grčkoj, Turskoj, i u nekim zemljama u regionu, kao što su Severna Makedonija, Bosna i Hercegovina.

Upravo zbog povećanog broja putovanja u letnjem periodu, ljudi se više kreću, virus cirkuliše i raste broj zaraženih.

Doktorka očekuje da će u septembru, zbog početka školske godine, ili u oktobru kada krenu fakulteti, zbog povećanja kontakata sigurno doći do povećanja ne samo broja testiranja na dnevnom nivou nego verovatno i procenta pozitivnih.

U svetu je najčešća varijanta koronavirusa flirt, što je varijanta omikrona.

"Obično se kaže da su to ili lakše ili srednje teške kliničke slike. Negde je došlo do povećanja broja hospitalizacija, čak i u zemljama u okruženju, ali klinička slika kod nas, prema onim podacima koje ja imam, nije (teška). Klinička slika je temperatura 38 do 40, zapušten nos ili kijanje, curenje iz nosa, bol u grlu, bolovi u mišićima, kostima, glavobolja, i pojedini pacijenti imaju takođe i dijareju", navodi Jovanović.



Lekari u Srbiji dobili važno obaveštenje u vezi sa OVIM LEKOM: Može da izazove opasnu reakciju, bilo i smrtnih ishoda u Evropi

Zdravstvenim radnicima u Srbiji upućeno je pismo o mogućnoj pojavi anafilaktičkih reakcija kod pacijenata koji primaju lek u vidu injekcija za lečenje multiple skleroze (MS). Radi se o leku glatiramer-acetat a pismo su uputile kompanija Actavis d.o.o. Beograd i kompanija Zentiva Pharma d.o.o., nosioci dozvole za njega, u saradnji sa Agencijom za lekove i medicinska sredstva Srbije (ALIMS).

U pismu se navodi da su moguće pojave anafilaktičkih reakcija mesecima ili godinama nakon početka primene glatiramer-acetata.

- Anafilaktičke reakcije se mogu javiti neposredno nakon primene glatiramer-acetata, čak i mesecima ili godinama nakon početka lečenja. Prijavljeni su i slučajevi sa smrtnim ishodom - navodi se u saopštenju na sajtu Agencije za lekove i medicinska sredstva (ALIMS).

Dodaje se da pacijente i/ili negovatelje treba savetovati kako da prepoznaju znake i simptome anafilaktičkih reakcija i da potraže hitnu medicinsku pomoć u slučaju pojave anafilaktičke reakcije.

- Ukoliko se javi anafilaktička reakcija, lečenje glatiramer-acetatom se mora prekinuti - napominje se u pismu.

Glatiramer-acetat indikova je za lečenje relepasnih oblika multiple skleroze. Odobren je za supkutanu primenu u obliku rastvora za injekciju od 40 mg/ml a injekcija se daje tri puta nedeljeno.

Pregledani dostupni podaci u EU

Da izaziva anafilatične reakcije zaključeno je nakon svih pregleda dostupnih podataka na nivou EU.

U pismu koje je upućeno zdravstvenim radnicima u Srbiji napominje se i da se neki od znakova anafilatičke reakcije mogu preklapati sa simptomima i znakovima reakcija koji se javljaju neposredno nakon primene injekcije, što dovodi do potencijalnog kašnjenja u prepoznavanju anafilatičke reakcije.

I Hrvati upozorili svoje zdravstvene radnike

Pre par dana i hrvatske farmaceutske kompanije Pliva i Zentiva, u saradnji sa tamošnjom Agencijom za lekove i medicinske proizvode i Evropskom agencijom za lekove (EMA), uputile su pismo zdravstvenim radnicima o anafilaktičkim reakcijama koje se mogu javiti nakon primene lekova koji sadrže glatiramer-acetat.

Anafilaksa je teška alergijska reakcija, koja može da dovede do anafilaktičkog šoka, koji može da ima fatalan ishod. Bolesnik pored oticanja, svraba i osipa na koži, može da ima otežano disanje, čak i da se guši. Mogu da se jave i grčevi u stomaku, mučnina i proliv, a dešava se i da ljudi izgube svest.



Direktorka RFZO i načelnik VMA razgovarali o daljoj saradnji i unapređenju lečenja civilnih osiguranika

Direktorka Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje (RFZO) prof. dr Sanja Radojević Škodrić razgovarala je danas sa načelnikom Vojnomedicinske akademije (VMA) pukovnikom prof. dr Miroslavom Vukosavljevićem i predstavnicima Ministarstva odbrane o daljoj saradnji dve ustanove u cilju podizanja kvaliteta zdravstvene zaštite.

Ovom prilikom razmatrane su mogućnosti unapređenja prava na lečenje i dostupnost lekova za civilne osiguranike u jednoj od naših najrenomiranijih zdravstvenih ustanova.

Istaknuta je zajednička spremnost i posvećenost RFZO i VMA da se ubuduće intenziviraju aktivnosti na ostvarivanju dogovorenih ciljeva.



Raste broj obolelih posle UBODA ZARAŽENOG KOMARCA, najteži slučajevi imaju upalu mozga i duplo je više obolelih muškaraca: Zašto je to tako

Sve je više obolelih od groznice Zapadnog Nila, a od 14 registrovanih slučaja, 9 su muškarci. Da li je ovaj broj puka slučajnost, i koliko je realno ljudi u Srbiji inficirano razgovarali smo sa Zoranom Radovanović, epidemiologom.

Prema izveštaju Instituta za javno zdravlje Srbije "Dr Milan Jovanović Batut" broj zaraženih groznicom Zapadnog Nila, koju prenosi domaći komarac "Culex pipiens", nastavlja da raste u Srbiji. Prema poslednjim nezvaničnim informacijama, svi su van životne opasnosti i oporavljaju se, iako smo imali situaciju da su u trenutku kada smo imali osam zaraženih osoba, svi imali najtežu posledicu groznice zapadnog Nila - upalu mozga.

Poslednji objavljeni izveštaj iz Instituta "Batut" kaže da je duplo više zaraženih muškaraca u odnosu na žene, pa nas je zanimalo zašto je to tako.

Zašto je zaraženo više muškaraca

- Još uvek imamo male brojeve obolelih da bismo mogli da objasnimo da li su muškarci podložniji oboljevanju od groznice Zapadnog Nila. Razlike na malom broju, odnosno da li virus više napada muškarce, odnosno žene, mogu da budu slučajne, dok na velikom broju mogu da ukazuju na nešto drugo. Za sada to bismo mogli da okarakterišemo kao slučajnost jer su oba pola podjednako osetljiva. Jedina razlika bi mogla da bude u tome što se izloženosti tiče, obzirom da su muškarci više napolju što privatno, što profesionalno - kaže za "Blic" Zoran Radovanović, epidemiolog.

Kako je objasnio, groznicu Zapadnog Nila u Srbiji koju prenose domaći komarci ima dosta u blizini reka, odnosno tamo gde ima vode, zbog toga na takvim mestima trebalo bi biti na oprezu.

- To su domaći komarci, a napadaju lovočuvare, pecaroše, kampere, sve one koji rade napolju i u blizini su takvih mesta. Oni su ugroženi više nego ljudi u gradu gde se ipak zaprašuje, ali to nije moguće to svuda uraditi - ističe on za "Blic".

Zbog toga, kaže Radovanović, važno je biti odgovoran i zaštititi se od ujeda komaraca.

- Na nama, odnosno svima onima koji su u riziku od ujeda komarca je da se zaštite, da koriste repelente, ako su na otvorenom i kampuju da zatvore šatore i koriste dostupne preparate za odbijanje komaraca - upozorava on.

Procena je da je zaraženo skoro 2.000 ljudi

- Mi trenutno imamo osmoro ljudi sa upalom mozga ili sa paralizama što je isto upala centralnog nervnog sistema. Inače, najmanje 1.000 ljudi je ubodeno komarcima koji prenose groznicu Zapadnog Nila, jer 80 odsto zaraženih nema nikakve simptome, virus im prodre u organizam, ali je klinička slika bez simptoma. Jedino se može saznati da su inficirani onda kada se testiraju na ovaj virus - navodi za "Blic" Radovanović.

On je objasnio da bi aktuelan broj registrovanih obolelih od ovog virusa u Srbiji trebalo pomnožiti sa 100 ili 150 kako bi se dobio broj koji pokazuje koliko je ljudi okvirno zaraženo. Obzirom da je za sada potvrđeno 14 slučajeva infekcija ovom metodom dolazimo do broja zaraženih koji se kreće između 1.400 i 2.100 ljudi.

- Od sto odsto zaraženih osamdeset nema simptome, ostalih oko 20 odsto zaraženih dobije temperaturu, osip, bolove u mišićima i zglobovi, može se desiti i dijareja, a manje od jedan odsto dobije simptome upale mozga - zaključio je Radovanović u razgovoru za "Blic".

On je upitan da prokomentariše da li se nakon jednog preležanog puta stvara imunitet na groznicu Zapadnog Nila ocenio da ljudi ipak ne bi trebalo da se opuštaju i da mogu opet biti zaraženi sa simptomima bolesti.

Šta je groznica Zapadnog Nila i kako se zaštititi

Prema pisanju "Batuta" groznica Zapadnog Nila je sezonsko oboljenje koje se prenosi ubodom zaraženog komarca. Glavni prenosilac virusa Zapadnog Nila je "Culex pipiens", vrsta komarca koja je odomaćena i kod nas. Sezona transmisije virusa Zapadnog Nila u Srbiji uobičajeno traje od juna do novembra meseca.

U cilju smanjenja rizika od zaražavanja virusom Zapadnog Nila, preporučuje se primena mera lične zaštite od uboda komaraca, i to:

Upotreba repelenata na otkrivenim delovima tela prilikom boravka na otvorenom.

Nošenje odeće dugih rukava i nogavica, svetle boje.

Preporučljivo je da odeća bude komotna, jer komarci mogu da ubadaju kroz pripijenu odeću.

Izbegavanje boravka na otvorenom u periodu najintenzivnije aktivnosti komaraca – u sumrak i u zoru.

Upotreba zaštitne mreže protiv komaraca na prozorima, vratima i oko kreveta.

Redukcija broja komaraca u zatvorenom prostoru.

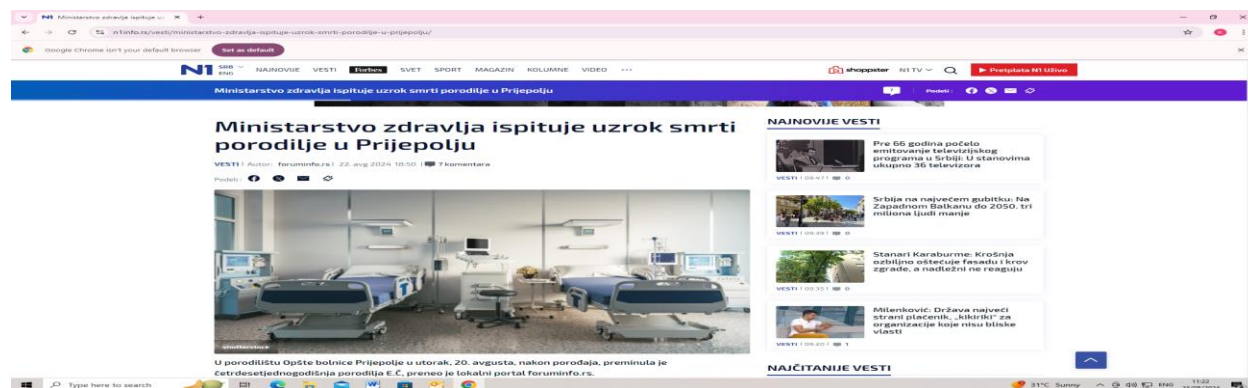
Po mogućstvu boravak u klimatizovanim prostorima, jer je broj insekata u takvim uslovima značajno smanjen.

Izbegavanje područja sa velikim brojem insekata, kao što su šume i močvare.

Smanjenje broja komaraca na otvorenom gde se radi, igra ili boravi, što se postiže isušivanjem izvora stajaće vode. Na taj način smanjuje se broj mesta na koje komarci mogu da polože svoja jaja. Najmanje jednom nedeljno treba isprazniti vodu iz saksija za cveće, posuda za hranu i vodu za kućne ljubimce, iz kanti, buradi i limenki. Ukloniti odbačene gume i druge predmete koji mogu da prikupljaju vodu.

U slučaju putovanja u inostranstvo, pogotovo ako se radi o tropskom i subtropskom području, obavezno se pridržavati svih navedenih mera prevencije.

U slučaju pojave bilo kakvih simptoma koji su kompatibilni sa neuroinazivnim oblikom bolesti, odmah se javiti izabranom lekaru.



Ministarstvo zdravlja ispituje uzrok smrti porodilje u Prijepolju

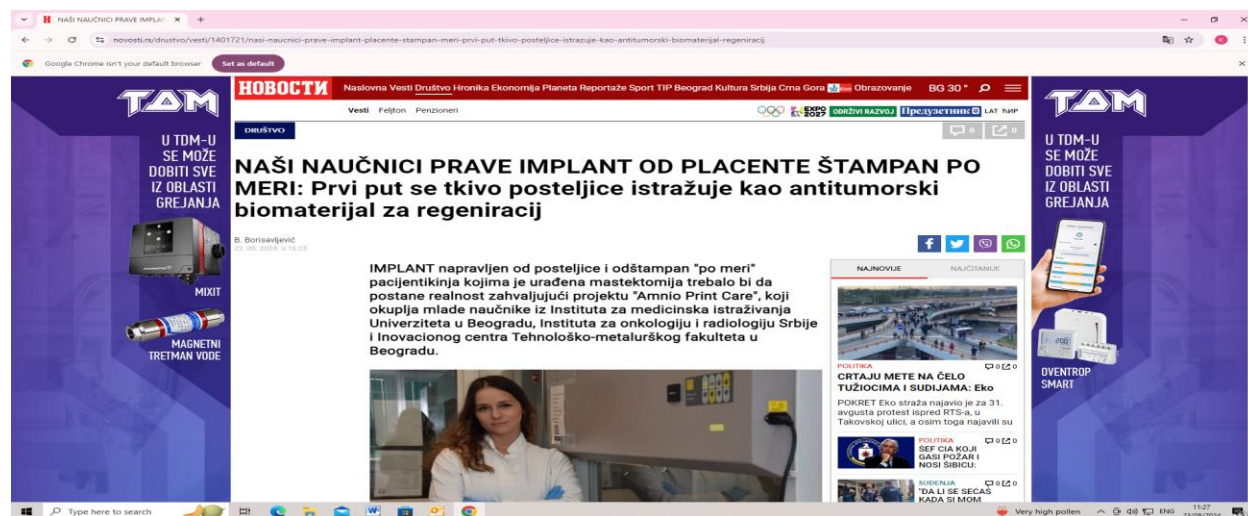
U porodilištu Opšte bolnice Prijepolje u utorak, 20. avgusta, nakon porođaja, preminula je četrdesetjednogodišnja porodilja E.Č, preneo je lokalni portal foruminfo.rs.

„Ministarstvo zdravlja je, u skladu sa svojim nadležnostima, u Opštu bolnicu Prijepolje poslalo zdravstvenu inspekciju koja je naložila sprovođenje spoljašnjeg stručnog nadzora i sagledavanje svih okolnosti koje su dovele do neželjenog događaja“, navelo je Ministarstvo zdravlja u odgovoru.

Takođe, kako je rečeno, uprava Opšte bolnice Prijepolje sprovodi unutrašnji stručni nadzor u vezi sa tim slučajem.

„Po okončanju navedenih postupaka, o svim utvrđenim činjenicama javnost će biti blagovremeno obavestena, u skladu sa zakonskim odredbama“, navodi se u odgovoru Službe za odnose sa javnošću Ministarstva zdravlja Srbije.

U Opštoj bolnici Prijepolje je rečeno da će saopštiti više informacija o ovom slučaju kada se završe sve procedure.



NAŠI NAUČNICI PRAVE IMPLANT OD PLACENTE ŠTAMPAN PO MERI: Prvi put se tkivo posteljice istražuje kao antitumorski biomaterijal za regeneraciju

IMPLANT napravljen od posteljice i odštampan "po meri" pacijentkinja kojima je urađena mastektomija trebalo bi da postane realnost zahvaljujući projektu "Amnio Print Care", koji okuplja mlade naučnike iz Instituta za medicinska istraživanja Univerziteta u Beogradu, Instituta za onkologiju i radiologiju Srbije i Inovacionog centra Tehnološko-metalurškog fakulteta u Beogradu.

Zbog svojih regenerativnih i antitumorskih svojstava, tkivo placente koje se inače odbacuje nakon porođaja, predstavlja polaznu osnovu za razvoj biomaterijala za 3D štampu implanta. Projekat, koji je počeo u januaru ove godine i traje do kraja sledeće, podržan je od strane Fonda za nauku u okviru programa "Promis 2023", namenjenog mladim istraživačima.

U razgovoru za "Novosti" rukovodilac projekta dr Hristina Obradović, naučna saradnica u Institutu za medicinska istraživanja Univerziteta u Beogradu, kaže da se prvi put tkivo placente istražuje kao biomaterijal u 3D štampi za regeneraciju tkiva dojke sa antitumorskim efektima.

U velikom broju prekliničkih istraživanja pokazano je da amniomska membrana placente ima terapijski potencijal, između ostalih i regenerativna i antitumorska svojstva. Zbog toga mladi naučnici polaze od hipoteze da implant na bazi posteljice može da doprinese regeneraciji tkiva i spreči pojavu metastaza i recidiva.

- Neka preklinička istraživanja pokazala su da matične ćelije izolovane iz tkiva posteljice i njihovi produkti stimulišu regeneraciju tkiva kože, oka, srčanog i drugih tkiva, te da mogu da negativno utiču na rast, umnožavanje, migraciju i preživljavanje različitih tumorskih ćelija (tumora krvi, hepatocelularnog, karcinoma dojke, bešike, cerviksa) - kaže dr Obradović.

Ona navodi da će u istraživanju upotrebiti amniomsku membranu posteljice u celosti koju će homogenizovati da ima aktivne biomolekule kojima njene ćelije ispoljavaju svoja terapijska dejstva. Naučnici žele da optimizuju formulaciju dobijenog biomaterijala da se ta dejstva ispolje u implantu.

- Kriterijumi za odabir posteljica su da je u pitanju redovna trudnoća, porođaj carskim rezom, te da ne postoje komorbiditeti koji bi mogli uticati na terapijske efekte posteljice, jer hronična terapija koju porodilja koristi može uticati na rezultate - objašnjava naša sagovornica. - Porođaj carskim rezom je važan kako bismo obezbedili uzorak koji je sterilan. Bilo bi značajno i da imamo neke podatke o životnim navikama porodilja (na primer konzumiranje alkohola i cigareta, bavljenje fizičkom aktivnošću i slično) u kontekstu uticaja na terapijski potencijal posteljice, ali buduće mame nisu u obavezi da daju te podatke.

VIŠE SPECIJALISTA

U multidisciplinarnom timu mladih naučnika su i Dragana Aleksandrović, master biolog, dr Ivana Okić Đorđević, dr Sanja Momčilović sa Instituta za medicinska istraživanja, dr Ivana Gazikalović iz Inovacionog centra tehnološko-metalurškog fakulteta, dr Nikola Jeftić, specijalista opšte hirurgije u Institutu za onkologiju i radiologiju Srbije.

Kao spoljni saradnik iz dijaspore sa našim naučnicima radi i dr Aleksandar Janev sa Instituta za biologiju ćelije Medicinskog fakulteta Univerziteta u Ljubljani.

Obradović ističe da se posteljice prikupljaju uz pismenu saglasnost porodilja i prethodno odobrenje etičkih komisija porodilišta sa kojim sarađuju - KBC "Dragiša Mišović". Istraživači ne dobijaju lične podatke o porodiljama donorkama, tako da je zagarantovana zaštita podataka. Mame mogu u bilo kojem trenutku da povuku saglasnost i uzorak.

- Trenutno dostupne metode rekonstrukcije nakon mastektomije su bezbedne, međutim, u retkim slučajevima mogu da dovedu do komplikacija (pucanje implanta, hematoma, infekcija, pojava krvnih ugrušaka), a ne mogu da zaštite od ponovne pojave bolesti ili metastaza - ističe dr Obradović. - Pored toga, naučna literatura ukazuje na to da kod jednog dela pacijentkinja ne pružaju zadovoljstvo kvalitetom života, posebno koje imaju proteze. Mogućnost prevođenja slike skenera dojke pre

mastektomije u oblik koji 3D štampač prepoznaje, omogućiće nam da možemo da odšampamo implant baziran na tkivu posteljice, a takav da odgovara pacijentkinji.

Prva godina projekta je posvećena prvom "radnom paketu" koji ima za cilj ispitivanje bioloških, hemijskih i fizičkih karakteristika homogenizovanog tkiva amnionske membrane posteljice kako bi potom mogao da se napravi biomaterijal za 3D biošampu. Potrebno je i optimizovati 3D štampu za dobijanje implanata odgovarajućih fizičko-hemijskih karakteristika sličnih tkivu dojke, a koji će zadržati svoja regenerativna i antitumorska svojstva.

- U ovom trenutku još ne možemo da govorimo o tome da li možemo očekivati negativne efekte prilikom upotrebe jednog ovakvog implanta - navodi dr Obradović. - Da bi se ispitala bezbednost neke terapije, neophodno je da se vrše klinička istraživanja koja traju u nekoliko faza. Mi smo još daleko od toga, na samom smo početku. Ono što za sada možemo da kažemo jeste da ne očekujemo neželjene efekte poput odbacivanja implanta.

"PROMIS" ZA MLADE ISTRAŽIVAČE

Program za izvrsne projekte mladih istraživača (PROMIS) je program Fonda za nauku Republike Srbije namenjen izvrsnim projektima mladih istraživača u ranoj fazi karijere.

U okviru prvog PROMIS programa izabrano je 59 projekata osnovnih i primenjenih istraživanja, koji će se realizovati u periodu 2020-2022. godine. Odobreni projekti su iz oblasti prirodnih nauka, tehnike i tehnologije, medicine, biotehnologije, kao i društvenih i humanističkih nauka.

Ukupan budžet odobrenih projekata: 8.964.163,42 eura, a maksimalan iznos po projektu do 200.000 eura. Rok za realizaciju je 24 meseca.

Doktorica Obradović se prošle godine vratila sa postdokorskog usavršavanja na Institutu za biologiju ćelije u Ljubljani, gde je bila uključena u projekat koji se bavio ispitivanjem terapijskih svojstava amnionske membrane posteljice na primeru raka bešike. Odlučila je da stečena iskustva implementiram u naučnom istraživanju u Srbiji.